

Üst Solunum Yolu Enfeksiyonunu Taklit Eden Bir Sülük Enfestasyonu Olgusu

A Case of Leech Infestation Mimicking Upper Respiratory Tract Infection

Berrin Uzun¹, Ekrem Korucuk², Nur Banu Sezak³, Rahim Özdemir⁴, Mustafa Demirci¹

¹İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, İzmir, Türkiye

²İzmir Karşıyaka Devlet Hastanesi, KBB Kliniği, İzmir, Türkiye

³İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İntaniye Kliniği, İzmir, Türkiye

⁴İzmir Karşıyaka Devlet Hastanesi, İntaniye Kliniği, İzmir, Türkiye

ÖZET

Şehir yaşamı ve endüstrileşme, pek çok paraziter hastalığın görülme sıklığında azalma sağlamıştır. Özellikle denetimli şebeke sularının kullanılması bu gibi enfestasyonları kırsal bölgelerle sınırlandırmıştır. Ancak, şehirde yaşayan ve böbrek taşı gibi hastalıkları olan kişiler, dağ sularını yararlı olduğu düşüncesiyle kullanmaktadırlar. Bu tip su kaynakları genellikle güvenilir değildir, kontrol dışı ve kirlidir. Dolayısıyla bu suların kullanımı, nadir görülen ve akla gelmeyen paraziter enfestasyonların şehirde yaşayan insanlarda da görülmesine neden olabilmektedir. Aşağıda anlatılan olgu, sayılan sebeplerle ve üst solunum yolu enfeksiyonu bulgularıyla hekime başvuran bir olgu olması nedeniyle bildirilmeye değer bulunmuştur. (*Türkiye Parazitol Derg* 2011; 35: 169-71)

Anahtar Sözcükler: Sülük, üst solunum yolu enfeksiyonu, *Limnatis nilotica*

Geliş Tarihi: 20.02.2011

Kabul Tarihi: 16.06.2011

ABSTRACT

Urban life and industrialization leads to a decrease in the incidence of many parasitic diseases. Especially, using the supervised water supplies in urban areas decreases the chance of such infestations and limits it in rural areas. However, the people who live in urban areas and have diseases such as kidney stones think that mountain waters may be beneficial for their illness. These types of water supplies are generally unsafe, uncontrolled and septic. That is why usage of them can cause some elusive parasitic infestations in people who live in urban areas. It is meaningful to submit the case described below to illustrate the possibility of parasitic infestations in patients who have upper respiratory tract infection symptoms who are admitted to the physician. (*Türkiye Parazitol Derg* 2011; 35: 169-71)

Key Words: Leech, upper respiratory tract infection, *Limnatis nilotica*

Received: 20.02.2011

Accepted: 16.06.2011

GİRİŞ

Sülükler nadir bulunan ancak ölümcül komplikasyonlara neden olabilen endoparazitlerdir. Genel olarak kaynak sularında ve kirliliği su birikintilerinde yaşarlar (1). Sülük, hirudu sınıfında phylum annelida'ya ait kan emen solucanlardandır. Vücutları yassı ve halka şeklinde olup, bir kısmı etle bir kısmı da hayvan ve insanların kanı ile beslenir. Birkaç mm ila 30 cm

kadar uzunlukta olabilir. Birçok bakteri ve paraziti taşıyabilir (2, 3).

Kara sülüklerinin deriye tutunmayı sağlayan güçlü çeneleri vardır ve vücudun dış yüzeyine saldırırlar. Suda yaşayan (sulak) sülüklerin ise, zayıf ve güçsüz çeneleri vardır ve beslenmek için yumuşak bir dokuya gereksinim duyarlar. Sulak sülükler dünyada yaygın bir dağılım gösterir. Genellikle

Yazışma Adresi / Address for Correspondence: Dr. Berrin Uzun, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Kliniği, İzmir, Türkiye Tel: +90 232 244 44 44 E-posta: berrinuzun@gmail.com

doi:10.5152/tpd.2011.42

su içerken veya yıkanırken ağız ve burundan girebilir. Aynı zamanda bulaştığı sularda banyo yapan insanların vulva, vagen, üretralarından saldırabilir. Ağız ve burundan geçenler nazofarinkse, epiglottise, özefagusa ve hatta trakea ve bronşlara kadar gelebilir (4). Konjunktiva ve korneaya geçip lezyon oluşturabilir. Günlerce ve haftalarca kalabilir. Ağız ve burundan kan gelmesine sebep olur. Hastalarda baş ağrısı, halsizlik ve sıkıntı bulunabilir. Fakat en önemli belirti devamlı kanamadır ve hemoptizi ve epistaksis şeklinde olabilir. Larinkse yerleşirse stridor ortaya çıkar. Farinkse veya larinkse giren sülük trakeaya veya bronşlara geçerek ölüme sebep olabilir. Birçok türü olan sülüklerin insanlarda en çok görülenleri *Hirudua medicinalis* ve *Limnatis nilotica*'dır. Ülkemizde en çok bildirilen etken *Limnatis nilotica*'dır (2).

İnsanların kırsal alanlarda sık kullanılan geleneksel su kaynaklarını içme amacıyla kullandıkları bölgelerde bu tür olaylar daha siktir ve sülükler vücuda genellikle bu yoldan girerler. Burada sunulan olguya şehirde yaşıyor olması nedeniyle bildirilmiştir.

OLGU SUNUMU

Şehir merkezinde yaşayan 46 yaşında kadın hasta, beş gündür devam etmekte olan baş ağrısı, boğaz ağrısı, yutma güçlüğü, boğazında bir şey varmış gibi hissetme, sıkıntı hissi ve ağızdan kan gelmesi şikayetleriyle öncelikle en yakın sağlık ocağına başvurmuş. Orada yapılan fizik muayenesinin ardından üst solunum yolu enfeksiyonu tanısı konularak özgül olmayan destek tedavisi başlanmıştır. Tedaviye rağmen şikayetlerinde değişiklik olmayan hasta yakınmalarının sekizinci gününde İzmir Karşiyaka Devlet Hastanesi KBB polikliniğine başvurmuştur. Hastanın anamnezinde özellik bulunamamış ancak öykü derinleştirildiğinde hastanın içme suyu olarak dağdan getirdikleri kaynak suyunu kullandıkları öğrenildi. Özgeçmişinde hipertansiyon, kardio-megali ve nefrolitiyazis tanıları bulunan hastanın, KBB açısından fizik bakışında; indirekt laringoskopi ile farinx posteriorunda gri-yeşil renkli hareketli yabancı cisim görüldü. Yabancı cismin hemen çıkarılması planlandı. İşlem sırasında oluşabilecek herhangi bir komplikasyona karşı gerekli acil müdahale şartları sağlandı. Ameliyathane koşullarında direkt laringoskopi eşliğinde görüntülenerek müdahale gerçekleştirildi. Yabancı cisim nazikçe tek parça halinde bulunduğu yerden çıkartıldı (Resim 1). İşlem sırasında ve sonrasında herhangi bir komplikasyon gelişmedi. Hasta evine gönderildi. Hastanın üçüncü gün yapılan kontrolünde yakınmalarının ortadan kalktığı ve fizik bakışında herhangi bir başka yabancı cisim ya da komplikasyonun olmadığı gözlemlendi. Çıkartılan cisim incelenmek üzere mikrobiyoloji laboratuvarına gönderildi. Yapılan incelemesinde *Limnatis nilotica* bulundu.

TARTIŞMA

Kontamine suyun içilmesiyle alınan sülük, üst hava yollarında, burundan larenkse kadarki herhangi bir lokalizasyonda yerleşebilir ve mukozal yüzeye yapışarak kan emmek suretiyle yaşamını sürdürür. Ayrıca sülük tarafından üretilen hirudin maddesi, kanamayı kolaylaştırır ve sülüğün, yapıştığı yüzeyde kolaylıkla beslenmesini sağlar (1, 5). Uzun süre kaldığında ciddi anemiye neden olur. Ağın ve ark.'nın (6) bildirdiği vakada Hemogloblin değeri 3.8g/dl'ye kadar düşmüş ve acil kan transfüzyonu yapılmak

zorunda kalınmıştır. Yine Cundall ve ark. (7) altı vakalık sülük infestasyonları bildirmişlerdir. Bu vakalardan üç tanesinde ciddi anemi, bir tanesinde ölüm görülmüştür. Burada tartışılan olguda, muhtemelen hastaneye erken başvurusu nedeniyle anemi saptanmadı.

Semptomlar, sülüğün yerleştiği lokalizasyona göre değişir. Nazal kavitede veya nazofarenkste yerleşmesi burun kanaması, nazal obstrüksiyon ya da burunda hareketli bir cisim hissetme gibi yakınmalara neden olur. Farinkste veya özefagustaki sülük yutmayı güçleştirir. Oral kavitede yerleşmiş sülük kan tükürme yakınmasına, larenkste yerleşmiş sülük ise nefes darlığı, ses değişikliği ve hemoptizi şeklinde yakınmalara neden olur. Eğer teşhis gecikirse derin anemi ve asfiksiye bağlı ölüm meydana gelebilir (1, 2, 8, 9). Hastamızda posterior farinks duvarına yerleşim nedeniyle başvurusunda yutma güçlüğü, boğaz ağrısı boğazında bir şey varmış gibi hissetme, ağızdan kan gelmesi ve sıkıntı hissi yakınmaları vardı. Estambale ve ark. (10) 3 yaşında bir Kenyalı çocukta akut hematemez ve epistaksis atağı ile ortaya çıkan bir olgu bildirmişlerdir. Her ne kadar faringeal sülük tutulumu şehir bölgelerinde çok sık bildirilmese de bu olgunun da şehirde olması yönünden bizim olgumuza benzemektedir.

Kundaracıoğlu ve ark. (1) 77 yaşında erkek hastada rima glottisi büyük oranda obstrükte eden bir olgu bildirmişlerdir. Bilgen ve ark. (11) 4 ay süren bir nazal tıkanıklık ve aralıklı epistaksisi olan bir olgu bildirmişlerdir. Güloğlu ve ark. (2) bildirdikleri olgulardan birisinde 23 yaşındaki erkek hastada sülük epiglotun hemen altına yerleşmiş solunum kaybı gelişmesine sonrasında hastanın kardio-pulmoner arreste girmesine hastanın kaybedilmesine neden olmuştur. İkinci olguda ise travma sonrası fark edilen anemi nedeniyle hasta takip edilmiş ancak anemisinin bir sülük nedeniyle olduğu anlaşılmıştır.

Bir sülük güçlü bir şekilde emici ağız ile tutunduğundan ve kolay rüptüre olabilen ve kaygan vücut yüzeyinden dolayı, onu tutunduğu yerden bir güç ile çıkarmak kolay değildir (2). El veya

Resim 1. Çıkartılan sülüğün makroskobik görüntüsü

pens ile tutulacak bir yerde ise bir bez ile sarıldıktan sonra çekip çıkarmak gerekir. Sülüğün teşhisinde ve uzaklaştırılmasında direkt veya indirekt larengoskopi kullanılır (1, 5). Bizim olgumuzda sülük, indirekt larengoskopi ile saptanmış, ameliyathane şartlarında direkt larengoskopi eşliğinde topikal anestezi ile çıkarılmıştır. İşlem sırasında ve sonrasında herhangi bir komplikasyon gelişmemiştir.

Sonuç olarak, sunulan olguda olduğu gibi, boğaz ağrısı, yutma güçlüğü, ağızdan kan gelmesi yakınması ile başvuran hastalarda, sülük infestasyonu da akla getirilmeli ve ayrıntılı anamnez alınmalıdır. Kırsal bölgelerden sağlanan suları kullanırken daha dikkatli olunmalıdır. Sülük vakalarının bulaşını önlemek için kaynak sularının direkt içilmemesi ve suların süzgeçli su depolarından geçirilerek kullanılması gibi koruyucu önlemler uygulanmalıdır. Her ne kadar şehirde yaşam söz konusu olsa da özellikle böbrek taşı ve safra taşı gibi hastalıklara sahip kişilerin geleneksel su kaynaklarını içme suyu olarak kullanmaları ayırıcı tanı için irdelenmesi gereken bir durum olarak dikkat çekmektedir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

KAYNAKLAR

1. Kunduracıoğlu A, Karasu I, Afrashi A, Özsöz A, Çakan A, Aksel N. Larinkste sülük infestasyonuna bağlı hemoptizi. *Solunum Dergisi* 2009; 11: 134-6.
2. Güloğlu C, Al B, Özhasenekler A, Güllü N, Aldemir M. Üst solunum yolu obstrüksiyonu, burun kanaması ve kronik aneminin nadir bir sebebi olarak sülük: İki olguluk deneyimimiz. *Tıp Araştırmaları Dergisi* 2004; 2: 45-8.
3. Labadi MH, Jamal MN. Leeches in the larynx. *J Laryngol Otol* 1997; 111: 980-1. [CrossRef]
4. White GB. Leeches and leech infestation in Cook GC(ed), *Manson's Tropical Diseases* 20th ed. Saunders, London, pp 1998;1523-5.
5. Kaygusuz İ, Yalçın Ş, Keleş E. Leeches in the larynx. *Eur Arch Otorhinolaryngol* 2001; 258: 455-7. [CrossRef]
6. Ağın H, Ayhan FY, Gülfidan G, Çevik D, Derebaşı H. Severe anemia due to the pharyngeal leech *Limnatis nilotica* in a child. *Türkiye Parazitoloji Dergisi* 2008; 32: 247-8.
7. Cundall DB, Whitehead SM, Hechtel FOP. Severe anemia and death due to pharyngeal leech *Myxobdella africana*. *Trans R Soc Trop Med Hyg* 1986, 80: 940-4. [CrossRef]
8. Krüger C, Malleyeck I, Olsen OH. Aquatic leech infestation: a rare cause of severe anaemia in an adolescent Tanzanian girl. *Eur J Pediatr* 2004;163: 297-9.
9. Uygur K, Yasan H, Yavuz L, Doğru H. Removal of a laryngeal leech: A safe and effective method. *Am J Otolaryngol* 2003; 24: 338-40. [CrossRef]
10. Estambale BBA, Knight R, Chunge R. Haematemesis and Severe anemia due to a pharyngeal leech *Myxobdella africana* in a Kenyan Child: a case report. *Trans R Soc Trop Med Hyg* 1992, 86: 458. [CrossRef]
11. Bilgen C, Karci B, Uluoz U. A nasopharyngeal mass: leech in the nasopharynx. *Int J Pediatr Otorhinolaryngol* 2002; 64: 73-6. [CrossRef]